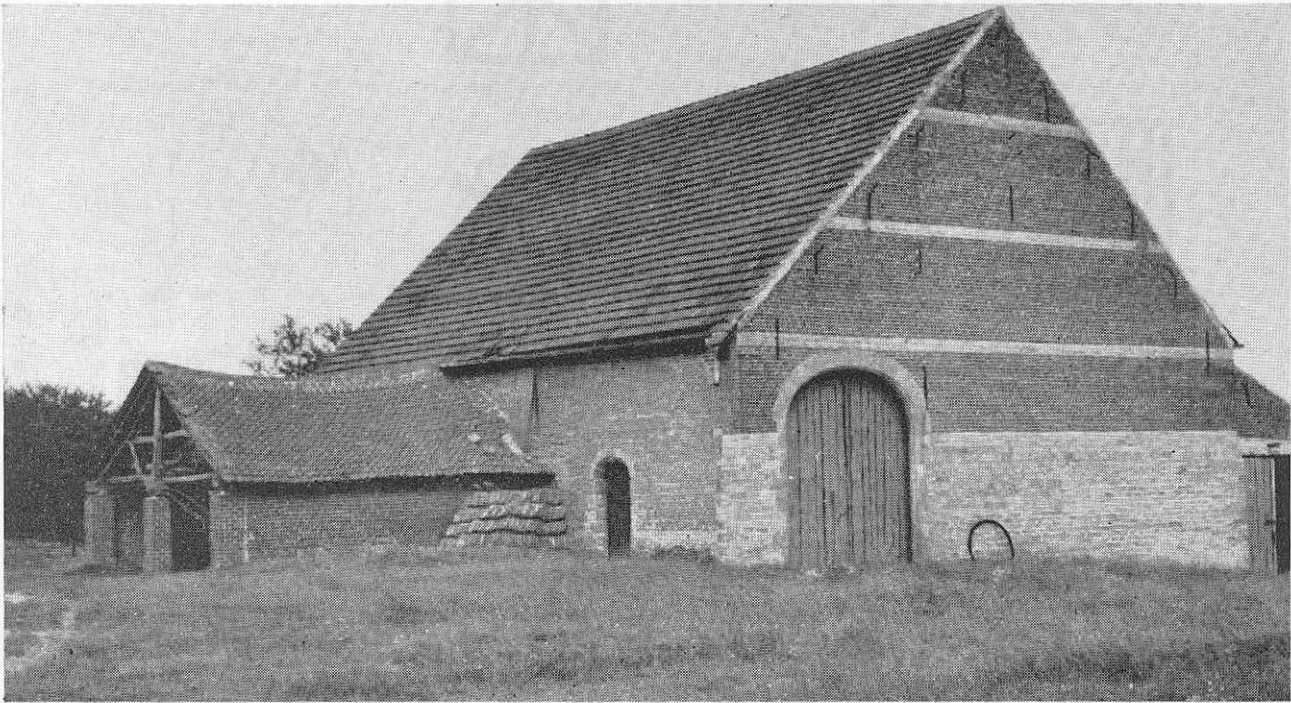

De « Duivelschuur » van Amelgem, te Brussegem

Zouden de twee bekendste schuren uit het ganse Vlaamse Land niet zijn : de schuur van Ter Doest, te Lissewege in West-Vlaanderen, en de *Duivelschuur* van Amelgem te Brussegem in Brabant ?

Wie nu zou menen, dat er maar één zgn. Duivelschuur is, vergist zich in niet geringe mate. Volgens de sagenspecialist dr. Allons Roeck, Turnhout, in een spreekbeurt te Ant-

Wemmel en te Meise gesitueerd, wat wel vlak in de buurt van Amelgem is. Maar ook Olen en Retie worden vernoemd als plaatsen waar zich een duivelschuur bevindt. *De Cock* en *Teirlinck* in hun *Brabantsch Sagenboek* I (1909), blzn. 266 e.v., noemen er nog te Galmaarden, Vilvoorde, Kessel-Lo en Bierbeek. De bekendheid van de Amelgemse schuur is zeker in grote mate te danken aan

Afb. 120. — De *duivelschuur* langs de ingekorte westkant. Links een aangebouwd wagenkot.

werpen voor de provinciale Commissie voor Geschiedenis en Volkskunde op 16.2.1966 meedeelde, zijn er in de provincie Antwerpen 37 sagen opgetekend waarin een *duivelschuur* voorkomt. Merkwaaardig genoeg wordt in die reeks viermaal de voornoemde Brabantse bedoeld maar ze wordt ook eens te

het toneelstuk *De Duivelschuur*, dat Constant Lindemans (broer van dr. Jan L. en ing. Paul L.) er omstreeks 1930 heeft aan gewijd en dat in vele dorpen van Vlaanderen is opgevoerd.

Wie zowel legende als geschiedenis van de Amelgemse schuur wil kennen, ga te rade

bij Kan. D. J. Delestré en Dr. Jan Lindemans, Amelgem, *Het Landgoed, De Kapel, De Hoeven*, verschenen in *Eigen Schoon & De Brabander X* (1927-28), blzn. 129-140 en blzn. 161-178.

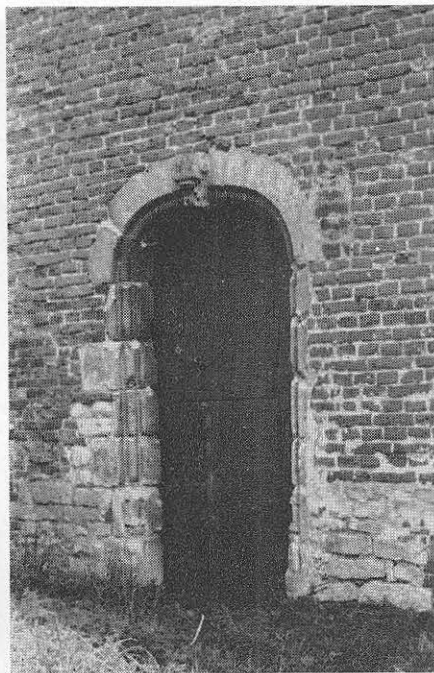
De sage, blz. 164 meegedeeld, kan als volgt worden samengevat : de duivel zal voor de boer, in ruil voor diens ziel, op één nacht en vóór het haangekraai een schuur bouwen doch de boerin verschalkt de duivel zodat de schuur niet gans klaarkomt en de ziel van de boer gered wordt.

Wie nu de schuur opzoekt met de herinnering aan Ter Doest voor ogen en met grote verwachtingen desaangaande, zal bedrogen uitkomen. Ten eerste is de schuur sterk ingekort en wel aan de westkant. Aldaar is, naar schatting, een tiental meters afgebroken en een nieuwe sluitwand opgetrokken (afb. 120). De schuur is nu nog ongeveer 18 m lang en 13 m breed. Gelukkig zijn de stenen van de westelijke inrit opnieuw aangewend (Brabantse zandsteen) en op de sluitsteen van de poortomspanning is het oude bouwjaar 1636 te lezen. De kleine zijdeur, links nabij de voornoemde hoodinrit, bleef bewaard. Dat is de grootste merkwaardigheid van de bouw : de omspanning is weerom van Brabantse zandsteen en vertoont een fijne gotische lijst. Zulk gotisch geprofileerde fraaie lijst heb ik nog aan geen schuur in Vlaanderen gezien (afb. 121).

Treedt ge nu binnen, dan gaat ge de ontgoocheling tegemoet : het balkwerk, d.i. de stoel met het kaspant, welke timmer het sieraad en de grote aantrekkelijkheid van een schuur pleegt te zijn, is waardeloos. Er staan nog drie stevige eiken steunen naast de dorsvloer op een hoge, gemetselde, ten dele bewaarde *pui* (muurtje tussen *dorsvloer* en *tas*), maar de dakstoel is gans vernieuwd en timmerkunstig zonder waarde. De oostelijke sluitgevel van de schuur is nog goed ; van natuursteen ; met rondbogig afgedekte inrit

en met drie (doch dichtgemetselde) vensters (zie afb. blz. 178 in voornoemde studie). De steunberen aan de zuidkant zijn ook bekijkswaard. In zijn geheel valt het bouwsel in zijn huidige stand niet mee.

De omgeving echter wel ! De *Duivelschuur* behoort tot de hofstede Groot Amelgem, prachtig gelegen in het Brabantse heu-

Afb. 121. — De kleine zijdeur.

velland. Een paar honderd meters vandaan ligt Klein Amelgem, denkelijk omstreeks 1690 ontstaan, met een schuur die in 1776 werd herbouwd, zoals de datumsteen (met wapen van abt van Grimbergen) uitwijst. En in de buurt staat de fraaie kapel uit 1637.

Het loont allemaal zeer de moeite voor een bezoek. Ga maar eens kijken. Ge moet alleszins langs Meise-dorp er naar toe. Prettige wandeling, vele ontdekkingen !

J. Weyns.